

ΕΝΤΟΣ ΕΠΟΧΗΣ

ΚΥΡΙΑΚΗ 4 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2011 • ΤΕΥΧΟΣ 75 • ΠΕΡΙΟΔΟΣ Δ΄

Η Μεσόγειος φλέγεται: Στις πλατείες γεννήθηκε μια νέα ελπίδα

Μπήκαμε στον τελευταίο μήνα μιας από τις συγκλονιστικότερες χρονιές από τότε που έπεσε ο «υπαρκτός σοσιαλισμός» και γκρεμίστηκε το «Τείχος του Αίχου». Το αμερικάνικο περιοδικό Foreign Affairs σε δελτίο Τύπου του γράφει: «From the Arab Spring to the occupation of Wall Street, 2011 has been a crazy year.» Έτσι είναι, αν έτσι νομίζετε! Αν ο καπιταλισμός υπερίσχυσε τελικά επί του «υπαρκτού» υποσχόμενος τον επί γης καταναλωτικό παράδεισο, από τη στιγμή που η υπόσχεση εξελίχθηκε σε πραγματική νεοφιλελεύθερη κόλαση για τους μισθωτούς, τους ανέργους, τους νέους επισφαλώς απασχολούμενους, με το ξόπασμα της κρίσης φάνηκε καθαρά η αποτυχία της δυτικής καταναλωτικής ουτοπίας. Παράλληλα, οι πόλεμοι των ιμπεριαλιστών και οι δικτατορίες τις οποίες στήριζαν, εξαγρίωσαν τους υποτελείς λαούς τους και τους οδήγησαν στην εξέγερση και στην Αραβική Άνοιξη.

Αυτή η άνοιξη που γεννήθηκε μέσα στο νεοφιλελεύθερο χειμώνα, άνοιξε το δρόμο για την ανατροπή δυναστών και δυναστειών, που κρατούσαν τους λαούς σε πραγματικά ή/και ιδεολογικά κελιά. Οι πλατείες και οι δρόμοι της Τυνησίας γέμισαν διαδηλωτές που κατάφεραν μετά από μερικές εβδομάδες να διώξουν το «σοσιαλιστή» δικτάτορα Μπεν Αλί. Οι πλατείες της Υεμένης έδωξαν τον τυραννικό πρόεδρο Αλ Σάλεχ. Στη Συρία το κίνημα για την ελευθερία και τη δημοκρατία πνίγεται στο αίμα κάθε μέρα, αλλά ακόμα αντέχει και οι μέρες του σφαγέα προέδρου Άσαντ λιγοστεύουν. Ο Καντάφι βρήκε τραγικό τέλος από τους εξεγερμένους Λίβυους που ρίχτηκαν σε έναν δικαστικό και σφοδρό εμφύλιο πόλεμο, ο οποίος με τη σειρά του έφερε το ΝΑΤΟ, το γαλλικό και αγγλικό ιμπεριαλισμό και τις πολυεθνικές των πετρελαίων ξανά στη χώρα για την εκμετάλλευσή του.

Η πλατεία Ταχρίρ με αίμα και κόπο γκρεμίζει τον έτερο «σοσιαλιστή» τύραννο Μουμπάρακ και εκβάλλει στην Πλατεία ντελ Σολ επιδρώντας στο επίπεδο της συνείδησης σε εκατοντάδες χιλιάδες πολίτες –κυρίως νέους– που πήραν τους δρόμους και τις πλατείες των ισπανικών πόλεων αγανακτισμένοι από τη διαρκώς υψηλή ανεργία και υποαπασχόληση. Το κίνημα των «αγανακτισμένων» (κίνημα M15 – 15^{ης} Μαΐου) γεννιόταν προκαλώντας πόνο στο πολιτικό και κομματικό σύστημα της χώρας και ιδιαίτερα των κυβερνώντων νεοφιλελεύθερων «σοσιαλιστών» του Θαπατέρο.

Με τη σειρά της η Πλατεία ντελ Σολ αφυπνίζει εκατοντάδες χιλιάδες Έλληνες πολίτες, που ως τότε δεν είχαν αναμιχθεί σε πορείες και διαδηλώσεις περιμένοντας κάποιο θαύμα για να βγουν από την κρίση. Το facebook και τα λοιπά κοινωνικά μίντια του διαδικτύου (blogs & twitter) παίρνουν φωτιά. Μια νέα μορφή κινητοποίησης ξαφνιάζει όχι μόνο το κυρίαρχο πολιτικό προσωπικό, αλλά και την ελληνική αριστερά που ένας μέρος της ξεβλεύεται από την πολιτική ρουτίνα, ενώ ένα άλλο κλείνεται ακόμη περισσότερο στήνοντας τάφρους και υγειονομικές ζώνες, για να μη σπάσει ούτε αυγά ούτε τζάμια. Η μαζική κινητοποίηση ως ένα βαθμό προσατεύθηκε από την εθνικιστική εκμετάλλευση της αγανάκτησης. Το κομματικό σύστημα αποδιρθρώνεται και αμυνόμενο παρέδωσε τα κλειδιά στην τεχνοκρατική διακυβέρνηση του Παπαδήμου. Από αυτή την εξέλιξη επηρεάστηκαν οι «αγανακτισμένοι» της Ρώμης και των ιταλικών πόλεων, που αμφισβήτησαν μαζικά και δυναμικά την πολιτική Μπερλουσκόνι σε όλα τα επίπεδα, ρίχνον-

Του
Θανάση
Τσακίρη

νάς τον από τη «βίλα των οργίων» της εξουσίας. Δυστυχώς ο Ιταλός Παπαδήμος ήταν κι αυτός έτοιμος για τον ίδιο ρόλο. Το ίδιο συνέβη και με τους Πορτογάλους ομολογούς τους. Η Λισσαβόνα και οι άλλες πόλεις γνώρισαν τις μαζικότερες και δυναμικότερες διαδηλώσεις μετά το τέλος της «Επανάστασης των Γαρυφάλων». Η πρωτοτυπία των μορφών πάλης που επινόησαν οι Πορτογάλοι «αγανακτισμένοι» ήταν έντονη. Το μουσικό συγκρότημα Deolinda με το τραγούδι «Parvo Que Sou» εξέφρασε και εμπύχωσε μια ολόκληρη γενιά νέων, που αναζητούν διέξοδο από τη μοναχική πραγματικότητα που τους τσακίζει τη ζωή και το ηθικό τους. Μια στροφή του τραγουδιού είναι ενδεικτική: «Τι ανήτος κόσμος που πρέπει να σπουδάσεις για να γίνεις σκλάβος!» Με μικρότερη ένταση στη Γαλλία οι «αγανακτισμένοι» της Γαλλίας κατέλαβαν το σύμβολο της επαναστατικής ανατροπής, δηλαδή την Πλατεία της Βασίλης.

Στην Ελλάδα γρήγορα μπήκαν στο παιχνίδι και συμμετείχαν στις διαδηλώσεις οι μικρομεσαίες μερίδες του κεφαλαίου, που η κρίση τις απαξιώνει με εκπληκτικά γρήγορους ρυθμούς και στέλνει κατά χιλιάδες τους εργαζόμενους στην ανεργία κάθε βδομάδα. Αυτή η κινητοποίηση της μεσοασίας τάξης ήταν πολύ πιο εμφανής σε μια κοινωνία που περικλειστή ως τώρα στον εαυτό της πολεμούσε το γείτονα. Στο Ισραήλ για πρώτη φορά αμφισβητήθηκαν τόσο μαζικά και έντονα οι κρατικές πολιτικές. Η αντιπαράθεση δεν αφορούσε πια μόνο τη σύγκρουση του Ισραήλ με τους «εξωτερικούς εχθρούς». Το ταξικό ζήτημα έκανε την εμφάνισή του με όρους κινήματος.

Η εκπληκτική για τα δεδομένα του Ισραήλ κινητοποίηση των «αγανακτισμένων» είχε ως αιτία την αύξηση του κόστους ζωής. Σε μια κοινωνία όπου οι θεσμοί κι οι αξίες του «σοσιαλισμού των κιμπούτς» έχουν προ πολλού καταρρεύσει, η κοινωνική αλληλεγγύη είναι

πάλι το ζητούμενο. Κι όμως, πολλοί Ισραηλινοί πολίτες έχουν αρχίσει να συνειδητοποιούν ότι η ανεξάρτητη συλλογική οργάνωση από τα κάτω, με την άμεση δημοκρατία ως βασική αξία, μπορεί να ανοίξει το δρόμο της ουσιαστικοποίησης της δημοκρατίας, που ως τώρα περιορίζεται στο χειραγωγούμενο κοινοβούλιο και μπορεί να δημιουργήσει κίνημα ανατροπής. Καθώς οι όροι διαβίωσης και εκπαίδευσης γίνονται ολοένα και χειρότεροι, οι άνθρωποι πήραν τους δρόμους και τα βουλευτήρια κι έστησαν ολόκληρες γειτονιές σκηνών στα κεντρικά σημεία της πολιτικής ζωής. Το Σάββατο, 31 Αυγούστου η οργή ξεχείλισε σε όλη τη χώρα όταν περισσότεροι από 500.000 (τηρουμένων των αναλογιών ήταν σαν τις διαδηλώσεις στην Ελλάδα στη γενική απεργία της 19^{ης} Οκτωβρίου) διαδήλωσαν κατά της απάθειας της κυβέρνησης Νετανιάχου απέναντι στα προβλήματα και τα αιτήματα των πολιτών.

Η Μεσόγειος φλέγεται, λοιπόν. Καίγεται, όμως, για τα δικαιώματα των «από κάτω». Δείχνει το δρόμο για τους λαούς όλου του κόσμου. Η απήχηση της Αραβικής Άνοιξης και των Πλατειών ήταν ιδιαίτερα αισθητή στη Βόρεια Αμερική και τη Δυτική Ευρώπη. Ενέπνευσε το άλλο πρωτόγνωρο κίνημα, αυτό του «Occupy», που από τις 17 Σεπτεμβρίου διαχύθηκε σε χρόνο dt σε ολόκληρες τις ΗΠΑ και στον Καναδά, στη Βρετανία, τη Γερμανία και αλλού. Στο σημερινό μας αφιέρωμα ο Δημήτρης Γκιβίσης συζητά με τον Ραϊμούντο Βιέχο Βίνιας, καθηγητή του Αυτόνομου Πανεπιστημίου Βαρκελώνης, για τα κοινωνικά κινήματα, τις συλλογικές ταυτότητες και τις μεταλλάξεις της κυριαρχίας σε παγκόσμιο επίπεδο. Η Λουκία Κοτρωνάκη θέτει τα κρίσιμα ερωτήματα: « Ποιος απρόσμενος κινηματικός ανθός φούντωσε στις ευρωπαϊκές – αν όχι παγκόσμιες – Πλατείες; Ποια συγκρουσιακά μηνύματα ευδοκίμησαν και ποιους διεκδικητικούς καρπούς αφήνουν στο πέρασμά τους;»